

Na osnovu člana 12 stav 4 Zakona o zaštiti dobrobiti životinja ("Službeni list CG", br. 14/08 i 47/15), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

Pravilnik o bližim uslovima za objekte za držanje i uzgoj svinja*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 49/2026 od 9.4.2026. godine, a stupio je na snagu 17.4.2026.

* U ovaj pravilnik prenesene su odredbe Direktive br. 2008/120/EZ o utvrđivanju minimalnih standarda za zaštitu svinja.

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj svinja za priplod i tov, kao i način njihovog držanja.

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **svinja** je životinja iz porodice svinja *Sus scrofa*, bez obzira na starost, koja se drži za priplod ili tov;
- 2) **nerast** je polno zreo mužjak svinje namijenjen priplodu;
- 3) **nazimica** je polno zrela ženka svinje koja se nije prasila;
- 4) **suprasna nazimica** je polno zrela mlada ženka svinja koja je prvi put ostala gravidna, ali se još nije prasila;
- 5) **krmača** je ženka svinje nakon prvog prašenja;
- 6) **krmača dojilja** je ženka svinja između perinatalnog perioda do zalučenja prasadi;
- 7) **suprasna krmača** je ženka svinje u periodu između zalučenja prasadi i perinatalnog perioda;
- 8) **sisanče** je prase od rođenja do zalučenja;
- 9) **odbijeno prase** je prase od odbijanja do desete nedjelje starosti;
- 10) **svinja za uzgoj** je svinja od desete nedjelje starosti do klanja i/ili rasploda.

Član 3

Objekti za držanje i uzgoj svinja pored uslova utvrđenih propisom kojim se uređuju objekti i oprema za držanje i uzgoj životinja za proizvodnju, treba da ispunjavaju uslove date u Prilogu 1, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 4

(1) Objekti za držanje i uzgoj svinja treba da ispunjavaju sledeće uslove kada su slobodne površine u pitanju:

1) slobodna površina poda u odnosu na tjelesnu masu, za zalučenu prasad ili tovljenike, koji se drže u grupi za svaku jedinku, osim nazimica nakon pripusta i krmača, treba da bude:

- 0,15 m² do 10 kg žive vage;
- 0,20 m² od 10 kg do 20 kg žive vage;
- 0,30 m² od 20 kg do 30 kg žive vage;
- 0,40 m² od 30 kg do 50 kg žive vage;
- 0,55 m² od 50 kg do 85 kg žive vage;
- 0,65 m² od 85 kg do 110 kg žive vage;
- 1,00 m² za više od 110 kg žive vage.

2) kada se suprasne nazimice i krmače drže u grupi najmanja površina poda za svaku suprasnu nazimicu treba da iznosi 1,64 m², a za svaku krmaču 2,25 m².

3) kada se u grupi drže manje od šest jedinki, slobodna podna površina treba da se uveća za 10%, a ako se u grupi drži 40 ili više životinja, slobodna podna površina po životinji može se smanjiti za 10%.

(2) Za svaku suprasnu nazimicu treba da bude obezbijeđen čvrst i pun pod površine od najmanje 0,95 m² od slobodne podne površine dok za svaku suprasnu krmaču treba obezbijediti čvrst i pun pod u površini od najmanje 1,30 m² od čega je najviše 15% predviđeno za otvore za drenažu.

Član 5

(1) Najveći razmak između rešetki za svinje koje se drže na podu sa betonskim rešetkama, treba da iznosi za:

- 1) sisančad 11 mm;
- 2) zalučenu prasad 14 mm;
- 3) tovljenike 18 mm;
- 4) nazimice i krmače 20 mm.

(2) Najmanja širina betonskih rešetki iz stava 1 ovog člana za sisančad i zalučenu prasad iznosi 50 mm, a za tovljenike, nazimice i krmače 80 mm.

Član 6

(1) Krmače i nazimice koje su smještene u objekte za držanje i uzgoj svinja ne treba da budu vezane.

(2) Krmače i nazimice se drže u grupi od četvrte nedjelje nakon osjemenjavanja ili pripusta do posljednje nedjelje prije očekivanog prašenja, a stranice boksa treba da budu duže od 2,8 m, a ako se u grupi nalazi manje od šest svinja, stranice boksa treba da budu duže od 2,4 m.

(3) Krmače i nazimice se drže u grupi od četvrte nedjelje nakon osjemenjavanja ili pripusta do posljednje nedjelje prije očekivanog prašenja, s tim da se u objektu u kome se uzgaja manje od deset krmača i nazimica, mogu držati u individualnim boksovima, tako da imaju dovoljno prostora da se okrenu bez teškoća.

(4) Krmačama i nazimicama treba obezbijediti stalan pristup materijalima u skladu sa uslovima datim u Prilogu 1.

(5) Krmačama i nazimicama koje se drže u grupama treba obezbijediti dovoljnu količinu hrane primjenom sistema kojim se obezbjeđuje da svaka jedinka dobije dovoljno hrane čak i kad postoji suparništvo za hranu.

(6) Svim suprasnim krmačama i nazimicama treba obezbijediti hranu sa dovoljnom količinom voluminozne hrane, dovoljno hrane sa visokim sadržajem celuloze i dovoljno hrane bogate energijom, kako bi životinje bile site i zadovoljile potrebu za žvakanjem.

(7) Svinje agresivne prema drugim svinjama, svinje izložene agresiji ili svinje koje su bolesne ili povrijeđene, mogu se privremeno smjestiti u individualnim boksovima koji su dovoljno veliki da svinja može da se bez teškoće okrene, ustane i legne ako to nije u suprotnosti sa savjetom veterinara.

(8) Odredbe stava 3 ovog člana ne primjenjuju se na gazdinstva u kojima se drži i uzgaja manje od deset krmača.

Član 7

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uslovima za objekte za držanje i uzgoj svinja ("Službeni list CG", br. 64/17 i 38/18).

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-312/26-5529/

Podgorica, 06. aprila 2026. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.

PRILOG 1

I. OPŠTI USLOVI

1. U dijelu prostora u kojima se drže svinje izbjegava se stalna buka nivoa jačine od 85 dBA i više. Potrebno je izbjegavati stalnu ili iznenadnu buku.

2. Svinje se najmanje osam sati dnevno drže na svjetlu jačine od najmanje 40 luksa.

3. Objekti za svinje grade se na način da omogućavaju životinjama da:

- imaju pristup prostoru za ležanje koji je fizički odgovarajući i toplotno izolovan, kao i odgovarajuće dreniran i čist i na kojem ima dovoljno mjesta da na njemu mogu:

- istovremeno ležati sve životinje,

- mogu normalno ležati i ustajati,

- mogu vidjeti druge svinje; međutim, u nedelji očekivanog prašenja i za vrijeme prašenja, krmače i nazimice mogu biti izvan vidokruga pripadnika iste vrste.

4. Svinje imaju stalan pristup dovoljnoj količini materijala kojim im se omogućava odgovarajuće istraživanje i manipulacija, poput slame, sijena, drveta, piljevine, komposta od gljiva, treseta ili njihove mješavine, a pri čemu se ne ugrožava zdravlje životinja.

5. Podovi su glatki, ali ne klizavi kako bi se sprečilo povređivanje svinja, te tako napravljeni i održavani da ne izazivaju svinjama povredu ili patnju, prilagođeni veličini i težini svinja i, ako nije obezbijeđena prostirka, treba da budu ravnih i stabilnih površina.

6. Sve svinje se hrane najmanje jednom dnevno. Ako se svinje hrane u grupi i ne po volji (*ad libitum*) ili automatskim sistemom za pojedinačno hranjenje životinja, svaka svinja treba imati pristup hrani u isto vrijeme kao i sve ostale u grupi.

7. Svinje starije od dvije nedjelje treba da imaju stalan pristup svježoj vodi za piće.

8. Ne treba izvoditi zahvate u druge svrhe, osim u svrhu liječenja ili dijagnostikovanja ili označavanja svinja u skladu sa odgovarajućim propisima, ako imaju za posledicu oštećenje ili gubitak osjetljivog dijela tijela ili promjenu strukture kostiju, uz sledeća izuzeća:

- ujednačeno smanjenje zuba brušenjem ili siječenjem najkasnije do sedmog dana života prasadi pri čemu ostaje nepovrijeđena glatka površina; kljove nerasta može se po potrebi skratiti kako bi se spriječilo ranjavanje drugih životinja ili iz bezbjedonosnih razloga,

- skraćivanje dijela repa,

- kastriranje mužjaka svinja drugim načinima, osim kidanjem tkiva,

- postavljanje prstena na nos dozvoljeno je samo u slobodnom sistemu držanja životinja u skladu sa nacionalnim propisima.

Skraćivanje repa i zuba ne sprovoditi se rutinski, već samo kada postoje dokazi da je došlo do ranjavanja krmača dojlja ili ušiju ili repova drugih svinja. Prije sprovođenja takvih zahvata, preduzimaju se druge mjere kako bi se spriječilo grljenje repova ili druge loše navike, pri čemu treba voditi računa o načinu smještaja i gustini naseljenosti. U tu svrhu mijenjaju se neodgovarajući uslovi smještaja ili sistemi držanja. Bilo koji gore opisani zahvat obavlja veterinar ili osoba osposobljena i sa iskustvom obavljanja zahvata sa odgovarajućim sredstvima i pod higijenskim uslovima. Ako se kastracija ili skraćivanje repova sprovodi nakon sedmog dana života, sprovoditi je veterinar uz primjenu anestezije i sredstava za ublažavanje bola produženog dejstva.

Preporuke za utvrđivanje minimalnih uslova za zaštitu svinja u pogledu mjera za smanjenje potrebe skraćivanja repova objavljuje organ državne uprave nadležan za poslove veterinarstva na svojoj internet stranici.

II. POSEBNI USLOVI ZA RAZLIČITE KATEGORIJE SVINJA

1) Nerasti

Nerasti se drže i uzgajaju u boksu koji je izgrađen tako da omogućava nerastima da se mogu okretati i čuti, njušiti i vidjeti druge svinje. Slobodna površina poda na raspolaganju odraslom nerastu iznosi najmanje 6 m². Ako se boksevi koriste za prirodni pripust, površina poda na raspolaganju odraslom nerastu iznosi najmanje 10 m² u kojem se ne nalaze bilo kakve prepreke.

2) Krmače i nazimice

a) Preduzimaju se mjere za smanjenje agresije u grupi svinja na najmanju moguću mjeru.

b) Krmače i nazimice se, po potrebi, tretiraju protiv spoljašnjih i unutrašnjih parazita. Prije stavljanja u prostor za prašenje, krmače i nazimice se temeljno čiste.

c) U nedelji prije očekivanog prašenja krmačama i nazimicama se u dovoljnim količinama daje odgovarajući materijal za ležanje, osim ako to nije tehnički izvodljivo zbog sistema odvodnjavanja u objektima koji se primenjuje na gazdinstvu.

d) Obezbeđuje se slobodan prostor za krmače ili nazimice radi lakšeg prirodnog ili pomoći pri prašenju.

e) Prostori za prašenje u kojima krmače nisu vezane potrebno je opremiti nekom vrstom zaštite za prasad, npr. zaštitnom pregradom.

3) Sisančad

a) Dio ukupne površine poda, dovoljno velik da omogući svim životinjama istovremeni odmor, treba da bude pun ili prekriven slamom ili drugim odgovarajućim materijalom.

b) U prostoru za prašenje, prasad koja sisaju treba da imaju dovoljno mjesta za neometano sisanje.

c) Prasad mlađa od 28 dana ne odvajaju se od krmače, osim u slučajevima kada je ugroženo zdravlje ili dobrobit krmače ili prasadi.

Međutim, prasad koja sisaju mogu se odvojiti od krmače do sedam dana ranije ako se premjeste u posebne prostore koji su temeljno očišćeni i dezinfikovani prije premještanja nove grupe, i odvojene od prostora u kojima se drže krmače, kako bi se prenos bolesti na prasad sveo na najmanju moguću mjeru.

4) Odbijena prasad i tovljenici

a) Kada se svinje drže u grupama, preduzimaju se mjere za sprječavanje sukoba koji se ne smatraju normalnim ponašanjem.

b) Treba ih držati u grupama sa što manje međusobnog miješanja. Ako je miješanje svinja koje se ne poznaju neophodno, to treba učiniti što ranije, po mogućnosti prije ili do jedne nedelje nakon odlučivanja. Prilikom miješanja svinja, obezbeđuje se jednaka mogućnost za bjekstvo i skrivanje od drugih svinja.

c) Kada se utvrde znaci uporne borbe, uzroci se odmah istražuju i preduzimaju odgovarajuće mjere, na primer, po mogućnosti obezbediti životinjama veće količine slame ili drugih materijala za istraživanje. Ugrožene životinje ili posebno agresivne životinje drže se odvojeno od grupe.

d) Upotreba sredstava za smirenje u svrhu olakšanog prilagođavanja miješanja svinja ograničava se u izuzetnim situacijama isključivo u konsultaciji sa veterinarom.